

LANEAN

(Baserri-lanak eta NEBAN)

BEDAR SIKUA

Donibane egun-inguruan etorten giñan etxera opor-aldira eta etxean geiago edo gitxiago bear egin bear izaten zan, batez be anaiak soldadutzan egon ziran aldiañ

Leenengo bearra edo lana, bedar sikua batzea ta ekarte izaten zan: Goizean goizetik asita, auzokoak ebagiten eben bedarra, geienetan domeketan, abadeak olakorik ez egiteko esan arren. Gero bedar ori zabaldu egin bear izaten neban, etxeokaz batera, landa guztian, gero eguerdi-inguruan azpikoz gaiñera ipiñi obeto legortu daiten. Naikoa sikatuta egoanean, sarritan agertzen zan laiño baltza zeruan eta gero trumoiak, iñizetuak, euri-arrisku larria... eta orduan ariñeketan batu bear izaten zan bedar sikua, alperrik galdu barik: Batzutan arin burdiratu eta laztategira eroan eta an ziran etxeko guztien estu-aldiak eta abereak be lanerako estu artu-bearrak. Eta etxera eroateko astirik ez egoanean, pillatu. bedar-metak egin, eta bertan landan itzi. Orretarako be astirik ez ba'egoan, itzi egiten genduan eta bedarra buzti egiten zan, orrelan bere usaiña ta gozotasuna galtzeko.

Lan au egitean sugeak eta zirunak, bedar-artean, bildurra emoten eben.

ARTA-JORREA

Gu opor-aldirako etxera joaten giñanerako, arta-jorrea eginda egoten zan baiña onetan be azkenengo lanak etxeokaz batera egiten nebazan. Lenengo amak artoa meaztu egiten eban, sendoenak eta bear diran beste itzi eta besteak kendu. Arto artean bedarra agertzen zan, batez be txomin-bedarra esaten genduana, bermeo-bedarra be ba-zan bere ize-na, eta au atera arren be barrero agertzen zan eta bear aundia emoten eban. Gero artoaren ondora, sotoetara, lurra urreratu. Eta kontuz ibilli bear artoaren zuztraiai eragin barik, au kategorri zan-eta. Arratsalde erdian, askaria (meriendea) eroaten eban amak solora eta an solo-bastarrean gozo jatzen genduan. Iñoz, goi-

zean goizetik lanean asita egon ezkerro, amarretakoa ba bai. Baiña ni goizetik beti, lenengo, mezara joaten nintzan eta solora joan-orduko berandu izaten zan, amarrak inguru.

Solo-basterretako jatordu orreik gozoak izaten ziran: Lurrean zamaua zabaldu, gaiñean ogia (edo taloa), alboan ardaoa, erdian lukainkea ta arrautzak, eta ekin, kontuak kotaten ziran artean.

GARI-LANA

Gariaren lana be estua izaten zan: Egun larberoa ez dan baten ebagi, garandu ez daiten, meta txikiak egin, bakoitxa amar txola ingurukoak, buruak goian zorrotz alkartzen zirala eta oiñak barrenean zabal. Eta luzaro itxaron bear izan ezkerro, meta nagusiak.

Estuagoa zan gari-joteko eguna. Txikia nintzeanean garia eskuz jotzen genduan: Etxeko ate-aurrean iru arri zabal pendiz eta sendo garia an joteko, egun argia danean txolak soloan zabaldu eguzkiak txiskortu dagizan eta gero txolak pillatu, zokeagaz estutu, leporatu eta etxeara ate-aurrean joteko. Eguerdi inguruan edaria ta zantzoa ugari eta amaitzen zanean, bazkari ederra etxean, etxeokaz eta auzoko laguntzailleak batera dirala.

Gero gari-joteko tramankuluak etorri ziran, lenengo txikia, gero aundiagoak. Onek ordu-pare baten lana amaitzen eban, beste etxe batera joateko. Azkenez garia eraitea be itzi egin zan eta or amaitu ziran gure gari-jotearen egun estu ta pozgarria.

Baserrian egiten nebazan lanak, ez dira aiztutekoak, baiña jazoera batzuk oso gogoangarriak dira: Gari-jotea, zeziña ilten zan eguna, txarria ilten zaneakoa, arto-zuritzea, gaztaiña-batzea, mats-batzea ta txakoliña egitea, sagar-batzea ta sagardoa egitea...

MARTINTXU